

VI KVINNOR

Nr 5

LÄS i detta nummer:

Vad ska det bli av
»Slampen» Johans-
son?

Kvinnor från 73 länder
möttes i Köpenhamn

Livets första resa på
egen hand

Ådalens prosa

Fredshandlingar i USA

Ett ovanligt kvinnoyrke

Skolöverstyrelsen sva-
rar på kvinnornas
frågor

Hushållsarbetet kan
förenklas — men inte
barnen!

Barnsida, novell, kors-
ord m. m.

OMSLAGSBILDEN:

Dessa unga kinesiskor ut-
gör en god illustration till
Köpenhamnsmötetets paroll
om yrkesutbildningen som
det viktigaste för dagens
unga flickor.



Vad ska det bli av

”Slampen” Johansson?

Hur skulle ni ha dömt? frågade Röster i Radio-TV några kända personer, varav de flesta i sin dagliga gärning har mycket att göra med ungdomar. Frågan ställdes med anledning av domen i ungdomsmålet i TV. Inom parentes sagt var svaren en aning skiftande.

Jag skulle emellertid vilja låta frågan gå vidare till vår tidnings läsare. Till er kvinnor som kanske själva har tonåringar därhemma. Skulle ni ha dömt likadant om ni suttit i rätten? I vanliga fall är det visst inte tillåtet att offentligt kritisera en dom som fällts av en rättslig instans. Eftersom det hela var arrangerat — de tre ungdomarna inför domarskranket var skådespelare, engagerade för sina roller — kan man göra det nu. Och ha i minnet att åklagare, försvarsadvokater och domare var välkända jurister och nämndemännen äkta nog. Det var tydligen en riktig domstol vi såg i arbete. En domstol som har att handlägga ungdomsmål. Varför vi alltså kan utgå ifrån att om det gällt ett verkligt rättsfall skulle domarna ha blivit just sådana som de blev.

*

Själv var jag mycket besviken. Dels tycker jag att Inger borde frikänts, ty även om hon visste att det var tjuvgods hon gömde — vilket inte blev bevisat — så var hon inte medveten om det allvarliga i en sådan handling. Och ännu en sak: hennes tycke för »Bubblan» borde betraktats som förmildrande omständighet. Gjorde hon sig verkligen skyldig till häleri så var det för att hjälpa pojken hon tyckte om. Och, en väsentlig sak till: någon risk för att Inger skulle komma att göra sig skyldig till kriminella handlingar i fortsättningen fanns inte skymten av. Hennes förfäran över den situation hon råkat upp i var alltför tydlig. Varför då döma henne som skyldig och sätta denna fläck på hennes liv?

När det faktiskt inte var *bevisat* att hon visste vad väskan innehöll!

Men det som gjorde mej mest beklämd var domen över »Slampen» Johansson och hela behandlingen av honom. Har ni någonsin sett något mera ensamt än denna 20-åring! Bakom »Bubblan» fanns en far i goda ekonomiska omständigheter och där fanns också en mor som åtminstone ekonomiskt hade möjligheter att göra något för sin pojke. På åhörarbänk satt Ingers mor, i vars ängsliga ansikte man läste en värld av ömhet för dottern. Men vem stod bakom »Slampen», redo att stödja honom? Där fanns en arbetsgivare som var villig att ge honom jobb så han kunde fullfölja sin utbildning till bilmekaniker. Men inget hem — och inte samhället! Man gav helt enkelt upp honom. Han hade missbrukat det förtroende den villkorliga domen var ett uttryck för och nu hörde han hemma i fängelset. Men är det säkert att »Slampen» känt att någon haft förtroende för honom? Att övervakningen varit bristfällig framkom tydligt. Någon verklig hjälp hade han inte fått. Trots den trista bakgrunden — fattigdomen i hemmet, faderns alkoholism och fysiska övergrepp — hade pojken efter sina mellanhavanden med rättvisan praktiskt taget lämnats åt sig själv. Och när kamraterna på arbetsplatsen började tråka honom för den villkorliga domen släppte den ensamme 20-åringen taget.

*

Det som gjorde mig mest beklämd var att ingen i rätten ens gjorde ett försök att dra fram något förmildrande om Johansson. Och ändå fanns där så mycket. Skildringen av hans levnadsomständigheter var talande nog för att man tydligt skulle kunna se orsakerna till hans haveri.

Ingen förnuftig människa anklagar plantan som tynar bort och dör av brist på sol och näring. Det är inte plantans fel, det är odlarens som

placerade den på skuggsidan och glömde ge den vatten och näring. För att den unga människoplantan skall kunna växa sig rak och vacker krävs också lämplig jordmån och mycken omsorg. Kärlek och trygghet är enligt psykologerna de första betingelserna här för god växt.

»Slampen» Johansson hade varken fått det ena eller det andra. Därför verkade också domarens omdöme om hans uppträdande inför rätten så omotiverat. Ur hela pojkens uppträdande lyste den ensamma vargen fram, den kontaktlöse, utan känslobindningar till någon människa.

Samhället måste skydda sig mot brottslingen, måste skydda de lagliga medborgarna mot hans kriminalitet, heter det och det är naturligtvis riktigt. Men innebar domen mot »Slampen» ett sådant skydd?

Om man gett honom ännu en chans genom en villkorlig dom och därmed möjligheter att fortsätta sin yrkesutbildning (i ett yrke som han var intresserad av och där man gett honom goda vitsord) och därtill skaffat en övervakare som verkligen tagit sig an honom, kanske han kunnat utvecklas i positiv riktning. Att kunna ett verkligt yrke är en av de viktigaste säkerhetsventilerna för en sådan pojke.

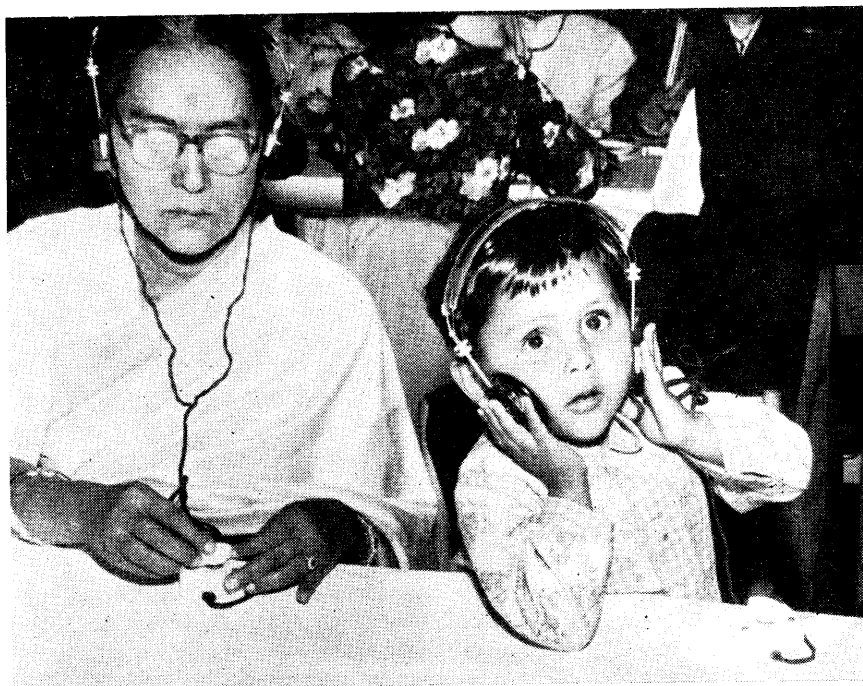
Nu dömdes han till ungdomsfängelse. Några garantier för att han där får fortsätta sin yrkesutbildning finns inte. Samvaron med andra kriminellt belastade pojkar lär näppeligen verka uppfostrande. När han kommer ut igen är han äldre, det blir svårare att ordna yrkesutbildningen och fängelsevistelsen har minskat hans chanser på arbetsmarknaden. Allt talar för att »Slampen» blir återfallsförbrytare, blir allt det som vi läste i domarens och rättens ansikte: ett hopplöst fall. En som blir dyr för samhället.

Innan »Slampen» hamnade på ungdomsfängelse borde man försökt med ännu en villkorlig dom. I erkännande av att hans utgångsläge varit mycket ogynnsamt och att samhällets stöd och hjälpåtgärder sedan han kommit på glid varit mer än lovligt bristfälliga. Sedan han på grund av arbetskamraternas »tråk» lämnat jobbet gick han ju utan arbete en hel månad utan att övervakaren visste om det!

Brita

KVINNANS STÄLLNING — I GÅR — I DAG — I MORGON hade den internationella initiativkommittén för firande av Internationella Kvinnodagens 50-årsjubileum satt som motto för den världsomfattande kvinnoträff som ägde rum i Idretshuset i Köpenhamn under dagarna 21–24 april.

Den internationella initiativkommittén som förberett det världsomfattande mötet började sitt arbete på försommaren i fjol. Det skedde vid ett möte i Malmö i juni 1959, i vilket en rad kända kvinnor från olika länder och världsdelar deltog. Sedan dess har kommittén till sig knutit många andra prominenta kvinnor, så att de närmare 1.000 delegaterna från 73 länder som den 21 april samlades i Idretshuset i Köpenhamn erbjöd en verklig provkarta på inte bara så gott som alla vår jords raser och hudfärger utan också på de mest skilda kvinnoorganisationer,



Yngste »deltagare» var en mycket ung man som samman med sin mor kommit ända från Indien.

Kvinnans ställning — i går — i dag — i morgon

nationella och internationella, och på olika åsiktsriktningar och troslärar.

Och ändå var församlingen så enhetlig! Trots skilda politiska och religiösa åskådningar och trots de stora skillnader i levnadsstandard, seder och vanor som råder mellan exempelvis en svenska och hennes syster från Elfenbenskusten! Ty, som Rameshwari Nehru — den indiske premiärministerns syster — uttryckte det: **»Människorna och deras behov är desamma i hela världen. Till det yttre kan vi ha olika hudfärger och ansiktsformer, vanor och bruk, men innerst inne är vi alla lika».**

De nordiska delegationerna var stora: ett 50-tal från Norge, från Finland c:a 30 och lika många från Sverige. Men även från andra europeiska länder hade många kommit till mötet. Från Sovjetunionen deltog ett 25-tal kvinnor, framstående personligheter inom industri och jordbruk liksom inom vetenskap, juri-

Kvinnor från 73 länder deltog i det internationella kvinnomötet i Köpenhamn 21–24 april

dik och konst. Och från Förenta staterna deltog inte mindre än 50 kvinnor.

*

Att ge en återblick på och värdera kvinnornas segrar i kampen för likaberättigande under de förflutna femtio åren, analysera dagens läge och diskutera framgångsmetoderna för det fortsatta arbetet i en värld där kvinnornas insatser kommit att betyda oändligt mycket mera än för 50 år sedan, och där kravet på deras deltagande i produktionen och hela samhällslivet med varje dag ökar — det var mötets uppgift och ändamål.

För att de olika ländernas delegationer skulle få möjlighet att framföra sina synpunkter på den rad av problem som stod på dagordningen

arbetade man under två av de fyra mötesdagarna i kommissioner eller, som danskarna kallade det, samtalsgrupper. Basen för varje kommissions arbete var den inledning i ämnet som redan den första dagen hölls och där riktlinjerna för kommissionens arbete skisserades.

Det var en bra arbetsform, som medgav ingående analyser och värderingar. Därtill bidrog i hög grad den rad av mycket kvalificerade rapporter och föredrag som inledde vart och ett av de ämnen som de sex kommissionerna hade att bearbeta.

*

Den första inledningen, som gällde **Kvinnornas deltagande i det ekonomiska livet**, hölls av en framstående fransyska, fru Marguerite Thi-

bert, fil. dr och tidigare chef för Internationella Arbetsbyråns avdelning för kvinno- och ungdomsarbetet. Hon gav en allmän överblick över kvinnans ställning på arbetsmarknaden, de stora förändringar som ägt rum under det förflutna halvsekle och som är av den art att man kan tala om en mycket positiv balans. Kvinnorna har trängt in på en rad nya yrkesområden, i många länder spelar de en stor roll inom tekniken, vetenskapen och kulturen. I samband med dessa övertygande framsteg får man emellertid inte glömma de negativa faktorer som ännu hindrar kvinnan att inta den plats i samhället och förvärvslivet som tillkommer henne, sade fru Thibert och namngav de viktigaste av dessa faktorer: fördomar, föräldrade seder, social efterblivenhet. Föräldrarna, skolan, samhället i sin helhet måste få en positivare inställning till flickornas yrkesval och utbildning. Den kommission som behandlade detta ämne framförde också i ett uttalande, som vann hela mötets odelade gillande, bestämda krav beträffande behovet av mera mångsidiga yrkesmöjligheter för flickorna.

*

Det andra temat var betitlat **Kvinnornas medborgerliga rättigheter** och inleddes av en italienska, advokaten Giovanna Pratilli, ordförande i Internationella förbundet för kvinnliga jurister. Det var, liksom fru Thiberts, ett mycket intressant föredrag. Sina medborgerliga rättigheter tillerkändes kvinnan i n n a n hon fick politiska rättigheter (rösträtt och valbarhet), men medan hon verkligen äger politiska rättigheter är de medborgerliga — för de gifta kvinnornas del — ännu i stor utsträckning halvheter, framhöll fru Pratilli. Som exempel nämnde hon att kvinnan i de flesta länder när hon gifter sig mister sitt eget namn och måste bära mannens, hon får mannens nationalitet och mannens hemvist. För att inte tala om att i en del länder hon till och med mister rätten till arbete när hon gifter sig!

*

Punkt 3 — **Kvinnans deltagande i det offentliga livet** — inleddes av en amerikansk jurist, fru Nancy Reeves. Med stöd av utredningar som gjorts, bl. a. för UNESCOS räkning, påvisade hon hur i alla de länder där kvinnorna har rösträtt och valbarhet (och det är de flesta i dag) inte någon

större skillnad föreligger mellan dem och männen ifråga om valdeltagande men att så snart det rör sig om politiska positioner, politiskt ledarskap är de i påtagligt underläge. Orsakerna sammanfattade hon så: traditioner, fördomar, brist på erforderliga kunskaper och bundenheten vid och arbetsbördan med hemmet. I de länder där man på allvar gått in för att ge flickorna precis samma utbildningsmöjligheter som pojkar och skapat ett brett nät av institutioner som avlastar den förvärvsarbetande kvinnan från det tyngsta hushållsarbetet är bilden betydligt ljusare.

Sociala föranstaltningar som gör det möjligt för kvinnorna att förena sitt arbete och sin aktivitet utanför hemmet med sitt ansvar för familjen var titeln på det fjärde temat. Inledningen hölls av fru Britta Åkerman-Johansson och hennes tal återger vi på annan plats i detta nummer.

*

Tema 5 — **Kvinnans utbildning och kulturella utveckling** — inleddes av en mexikanska, fru Palma Guillen de Nicolau, pedagog och f. d. minister utan portfölj, delegerad i FN och i Internationella Arbetsbyrån. Hon gav en ingående översikt över läget i olika delar av världen när det gäller utbildningsmöjligheter. I Asien finns 510—540 miljoner människor som inte kan läsa och skriva. 80—85 % av Afrikas kvinnor är analfabeter. I det just nu så aktuella Sydafrika finns det **endast 4 icke-européer** som har högre utbildning än mellanskola. I de latinamerikanska länderna lever nästan 42 miljoner kvinnor som inte kan läsa eller skriva.

Som exempel på hur snabbt ett folk kan övervinna analfabetismen då dess regering och hela folket medvetet strävar att utrota den, nämnde fru Guillen de Nicolau Sovjetunionen. För 50 år sedan kunde endast 12 % av Rysslands kvinnor läsa och skriva — i dag är analfabetismen praktiskt taget utplånad. På samma väg befinner sig Kina. Sina uppgifter stödde talarinnan på FN-statistik.

Det sista temat — **Kvinnoorganisationernas och alla kvinnors arbete som bidrag till internationell avspänning, avrustning och samarbete mellan nationerna** inleddes av fru Rameshwari Nehru. Ett sam-



Många kvinnor från de arabiska länderna deltog i mötet, men endast en bar slöja.

mandrag av hennes tal kommer i nästa nummer.

*

Slutligen må nämnas att KDV:s ordförande, fru Eugénie Cotton, inledde talarinnornas rad med ett båda gripande och inspirerande anförande om kvinnornas uppgifter och ansvar när det gäller att befria världen från krig, svält och okunnighet. På sitt oförlitligt medryckande sätt, med moderlig värme och djup övertygelseförmåga frammanade hon bilden av en värld där alla strävanden gagnar freden och människornas bästa. En annan värld än den där människornas skaparkraft och deras arbetes frukter i stor utsträckning tas i anspråk för krigsrustningar och alltmera fulländade vapen, avsedda att döda dem själva och deras efterkommande. Hon citerade en amerikansk f. d. general, Henry L. Eccles, som räknat ut vad det i krigens långa historia har kostat att döda en människa. En fiendes död belöpte sig till:

75 cents under Julius Cæsar (24 år före vår tideräkning).

3.000 dollar under Napoleon I,
21.000 dollar under det första världskriget,

200.000 dollar under det andra världskriget.

»Om vi sätter stopp för detta ohyggliga vansinne», sade fru Cotton, »kan vi mätta de hungriga, kläda de som fryser, undervisa de okunniga och föra mänskligheten framåt. Detta är ingen utopi, allt detta ligger



Ovan: En bild från festmötet i Tivolis konsertsal. T. v.: I det festliga avslutningsprogram som de danska värdinnorna ordnat ingick också en betagande uppvaktning från en grupp barn. Flakatet de har med sig erinrar den minnesgode om den morgon under den tyska ockupationen då över Istedgade på Vesterbro en transparang förkunnade: »STALINGRAD OG ISTEDGADE OVERGIR SIG IKKE»...

inom våra möjligheters gräns. Om världen, med den teknik och vetenskap vi i dag har, befrias från krig kommer den också med ett slag att kunna befrias från svält, sjukdomar, okunnighet och allt det som förtrycker och förnedrar människorna».

*

Det blir tillfälle för oss att i kommande nummer ge en del av det värdefulla material som lades fram vid det historiska mötet i Köpenhamn. För oss svenskor som hade lyckan att deltaga blev det en oförglömlig upplevelse. Kontakten med så många aktiva och medvetna kvinnor från alla världsdelar var oerhört berikande. Och den bredd mötet hade, det förhållandet att deltagarna representerade ett tvärsnitt av den moderna kvinnorörelsen, gav en oerhörd tyngd åt de uttalanden som antogs och som alla gav uttryck åt den gemensamma

övertygelsen att kvinnornas och deras organisationers samarbete måste vidgas att omfatta alla kvinnor. Det är tidens krav, ty fred, folkförsörjning och ett rikt liv åt alla människor kan vinnas bara om alla goda krafter förenas.

*

De danska kvinnorna blev föremål för varma hyllningar för det väldiga arbete de lagt ner på att organisera de praktiska detaljerna kring mötet. Allt fungerade utmärkt och de svenska deltagarna, som var inlogerade i privata familjer, fick personliga vänner som de säkert kommer att hålla kontakt med.

Ett fackeltåg och en festafon i Tivolis konsertsal hör också till de oförglömliga minnena. Om den höga nivån på mötet får väl också det faktum vittna att det konstnärliga programmet i Tivolis konsertsal på

ett undantag när — en solodansös från Kungliga teatern i Köpenhamn — sköttes av delegaterna. Men så fanns bland dessa också sångartister såväl från Stora Teatern i Moskva som från systerscenerna i Sofia, Berlin och Bukarest. Och från Peking Opera en ung dansös, fullkomligt betagande i en dans, »Silkesdansen», där hon hanterade ett par, flera meter långa breda sidenband så effektfullt att publikens applåder hotade spränga taket.

V. S.

Kvinnor i Korsnäs kräver åtgärder till barnens fromma

Det var ett påpassligt initiativ Falu-Korsnäs SKV-avdelning tog när den i början av maj inbjöd familjerna i ett nytt bostadsområde i Korsnäs till ett möte för att belysa en fråga som praktiskt taget alla familjer i berörda område har kännning av: bristen på lekplatser och på möjligheter till god fritidssysselsättning för barn och ungdomar.

Lokalen var i det närmaste fullsatt när föreningens ordförande, fru Ragnhild Lindén, öppnade mötet och redogjorde för sammankomstens syfte. Från de kommunala myndigheterna hade ordförandena för såväl kommunalnämnden som barnavårdsnämnden mött upp.

Inledningsvis höll IOGT:s ungdomskonsulent Ingvar Busk ett anförande där han gav synpunkter på barn- och ungdomsuppföstran och speciellt uppehöll sig vid de problem den nya bebyggelsen skapar.

I den efterföljande debatten framfördes många kritiska synpunkter och ställdes många frågor till representanterna för de kommunala myndigheterna. Man tyckte nog i allmänhet att det gjorts väldigt lite för att också ungdomen och barnen skulle ha någonstans att vara. Det gavs en rad konkreta exempel på vad som med lite god vilja skulle kunna göras.

Kommunalnämndens ordförande kunde meddela att man nyligen behandlat dessa frågor i fullmäktige och lovade i övrigt att framföra alla de synpunkter som kommit fram på mötet. Barnavårdsnämndens ordförande menade att det borde vara möjligt realisera en gammal idé om en lekskola i området.

Det finns anledning förmoda att mötet ganska omedelbart ger positiva resultat och skulle så inte bli fallet, var man överens om att träffas på nytt och göra sig påmind.

G. S.

ASTRID PETTERSSON:

Livets första resa på egen hand

Den andra förlossningen är för modern lika svår som den första. Man vill som kycklinghönan behålla kycklingen under vingarna och tror sej höra höken överallt. Kycklingen blir mer och mer oförfvägen och går längre och längre bort. Det hjälper inte att kackla och gala. Man vet det av erfarenhet. Det är den siste kycklingen som vill ut. Det har gått bra för de andra. Man går i dagar och funderar ut recept för dieten till minsta kycklingen. Man börjar på långt avstånd från slutkravet: »Om jag aldrig får se dej röka eller supa, så ska du få det ingen av dina syskon fått. Inte för att du är pojke, utan därför att min ekonomi tillåter mer nu än när dina syskon gick i skolan. Du ska få resa till England, men villkoret är att jag aldrig får se dej röka eller supa.»

»Supa», säger min sextonårige son; »Om du tar bort ordet förbud för röka, så kan jag ta emot dina pen-

— Jag kunde inte själv gå i marschen där man protesterade mot kärnvapnen, min son fick gå i stället, skriver författarinnan Astrid Pettersson. Det är påskens stora protestdemonstration i England mot kärnvapnen som åsyftas och här berättar hon om hur det var att skicka ut den siste i »kycklingflocken» på hans livs första långresa...

gar, jag har nämligen rökt snart ett år.»

Vad gör en kycklinghöna, som tror att hon haft sina kycklingar under vingarnas beskydd? Hon har luktat på andedräkt och undrat över att den alltid luktade tabletter. Hon har snokat i fickor och frågat kamrater. Ifråga om lastens bevarande kan folk ha sammanhållning — troligen.

Kycklinghönan står där med gapande näbb, med stora och stolta

drömmar om exemplariska barn. Ingen i familjen röker, kacklade hönan bara ett par dar tidigare. Man tittar upp i ett finligt pojkansikte. Hönan får titta högt för sonen är 180 cm lång. Man har ingen kyckling längre hur man än kraxar. »En pipa inrökt sen ett år tillbaka slänger man inte om man aldrig så gärna vill», säger min son, »du kunde tegat om englandsresan.» Tårarna är inte långt borta. »Två små stopp varje dag, längre ner vågar jag inte lova. Men Mor! Skulle du våga tro på mej då och inte säga det för Far?»

För att bevisa att man tror på den ärliga avsikten att minska, för att bevisa att man trots chocken litar på kycklingen får alla de granna prydnadsbuskarna och rosorna man i hast gjort iordning istället för antirökprenien åter sin plats i plantskolan och inte i min trädgård. Jag beställer biljetten till England. Till den stora protestmarschen mellan Aldermaston och London. Slits mellan samvetsförebärrelser och egenrättfärdighet, mellan kycklinghöne-mentalitet och viktiga världsproblem. Jag kunde inte själv gå i marschen där man protesterar mot kärnvapen. Min engelska är för dålig. Min sons är efter fyra år på läroverk betydligt bättre.

Han reser i mitt ställe. Stor och lång och fullt medveten om allvaret bakom marschen. Det går två dar. Ett kort från Köpenhamn: »Tre timmar till tåget ska gå. Ensam på stationen. Tre tåg att välja på. Hoppas att jag kommer där min biljett finns», står det på kortet. Sen går åtta långa dagar utan ett livstecken. På nätterna ringer min telefon utan att ringa, på dagarna ringer jag sonens kamrater och undrar om någon hört ett livstecken. Så går en kycklinghöna. Far i huset tröstar att när ungarna inte klarar sej själva skriver dom och ringer. När de klarar sej själv är det tyst. Efter tio dar ringer sonen. Pank! Tjugofem öre sparade till automat! »Tyst så jag får snacka! Obeskrivligt! Du skulle varit med! Det kan inte beskrivas! Inte för tjugofem öre i en automat. Skriva! Är du inte klok! Tror du en skriver när en upplever sånt!»

Dagen efter, nästan samtidigt med



Bild från massmötet på Trafalgar Square påsken 1959. Den gången hade 15.000 människor samlats — i år var det över 100.000...



Så här tog sig de svenska deltagarna i fjolårets marsch ut när de tågade in i London.

sonen kommer ett brev. Det läses högt av far vid middagsbordet: »Gå! Gå! Skoskav! Blåsor! Förlorade pass! Konversationssvårigheter. Går gör alla. Skoskav har 19.999 personer här — den 20.000:e är jag. Bara jag har tappat passet. Måste söka mej till svenska konsulatet. Alla andra sov på tåget. Alla andra spydde på båten. Jag sov då. Maten var för dyr att spy upp. Gläder kanske min mor med detta. Vi kom till London torsdag kväll, inkvarterades i världens bussigaste rikemanshem, fem våningar 25 m gånger 25 i bredd. Startade fredag 6.30 från East Herth Roud och var framme i Aldermaston vid middagstiden. Ställde upp bakom Danmark framför Pakistan. Vi gick, gick. Första dagen bar vi standaren enligt order. Andra dagen hjälpte jag Pakistans alla uteblivna skoskavspatienter med deras flagga och banderoll. Sex svenskar liftade fatt och avlöste. Vi var fem holländare, fyra sydafrikaner, fem italienare, fem från Nya Zeeland, fyra från Cypern, tre från Ghana, tre från Kenia och nio tusen engelsmän vid starten andra dagen. Manfallet var stort. Vi var i säng klockan elva på kvällen. Tredje dagen start 5.30. Framme 13.000 man kl. 20.30. Vår skara hade ökat med 3.000 fastän många stupat. En kille från Mockjärv och under-tecknad var enda startande fjärde dagen. Någon snäll engelsman kom senare ifatt med de andra. Såg ni

TV? Där hjälpte jag Pakistan annandag påsk. Sistlidna kväll kom vi någonstans i Londons utkanter. Stod. Stod. Spärr. Stopp. Klämdes, sköts bakåt. Trafiken löpte och vi löpte när vi fick. Stopp. Spärr. Kö utan like. Hundra tusen man. Hela London på fötter och på hjul för att se på den nio kilometer långa kön. Sex man i bredd. Tänk er vägen mellan Getinge och Gullbrandstorp. Trafalgar Squarepolisen påstod att det skulle rymma 90.000. Vi packade dit 107.000. Biskopen talade och Svanström för oss. Maten som det talats så mycket om, är alldeles tillräcklig. Te, smörgåsar, pajer och frukt så mycket vi ville äta utan ett öres kostnad för utlänningar. Man tror knappt det är sant. Ban the Bomb, marschens slagord = bannlys bomben, står på allting. På ryggar och kläderna, på gamla paraplyer och på mössorna. Folket har applåderat hela vägen åt oss så deras händer var som våra fötter. Israeliter och japaner och engelsmän och fransmän, svarta sydafrikaner och vita sydafrikaner bär samma Ban the bomb och ropar på lika dålig engelska som min. Motståndare till oss i högtalare kom aldrig till tals för våra samfälliga Ban the bombrop. Mitt pass fick jag igen andra dagen. Då sprang en tjej, den skulle du sett, morsan, hon varken åt eller sov på hela veckan, hon skötte allting dag och natt, hon satte fotografiet framför näsan på mej

och jämförde och så välldes det fram en massa hur glad hon var för att hon hade hittat mej.

Jag var ju mest glad för att hon hittat passet. Jag hade ringt i engelska telefoner till svenska konsulat. Annars kan man teckna sej till att bli förstadd, men det går ju inte i telefon. Hälsningar till gamla Svedala. Öjvind.»

Man läser brevet omigen när man muntligen fått en sextonåringars förtjusning ihop med 26 nationers ungdom. Vad gör två små stopp i pipan om man jämför med all världens samlade galenskap, säger sonen. Det är dumt, ändå, säger han efter en stund. Engelsmännen berättade, att de andra åren har ingen tagit på allvar demonstrationerna mot kärnvapen. I år sprängde marschen alla trafikhinder. Vi lamslog hela London. Nu ska du spara pengar mor-san så jag får åka nästa år igen. Du ska ta gamla skor om du ska orka kneka mä mej.

En gammal kycklinghöna har sparkat ifrån sej sin siste kyckling.

Solidaritet med Sydafrikas kvinnor

I förra numret berättade vi om hur SKV-avdelningen i Bromma, Stockholm, samlade ihop 210 kr. som en 8 mars-hälsning till Sydafrikas kvinnor och hur de fått mottaga kvitto på pengarna och svar på sitt vänliga brev från Försvarsfonden i Johannesburg. Vi publicerar här listan över bidragsgivare och påminner om att insamlingen fortsätter!

Torpa SKV-avd., Gbg	20:—
Avesta SKV-avd.	25:—
Bjurslätt SKV-avd., Gbg	25:—
Källtorps, SKV-avd., Gbg	20:—
V. Lundbys SKV-avd., Gbg ..	25:—
Enskede s:a SKV-avd., Sthlm	10:—
Svängsta SKV-avd.	10:—
Malmö SKV-avd.	50:—
Halmstads SKV-avd.	10:—
Luleå SKV-avd.	10:—
Båtskärsnäs SKV-avd.	25:—
Karlstads SKV-avd.	79:—
Kvibergs SKV-avd.	10:—
Kramfors SKV-avd.	50:—
Gunh. Hållstedt, Sandviken ..	5:—
Västerås SKV-avd.	10:—
Norrköpings SKV-avd.	25:—
Sandvikens SKV-avd.	10:—
Ambjörby SKV-avd.	75:—
Örnsköldsviks SKV-avd.	50:—
Majornas SKV-avd., Gbg	50:—
Ivar Hellqvist, Sthlm	20:—

Kronor 614:—

Ådalens prosa

Brist på utkomstmöjligheter

De flesta av oss har väl någon gång hört eller läst om Pelle Molin och hans »Ådalens poesi», berättelsen om Sagogunnel och hans beskrivning av Ådalen, som »när Gud skapade den, han ömsom vredgades och log».

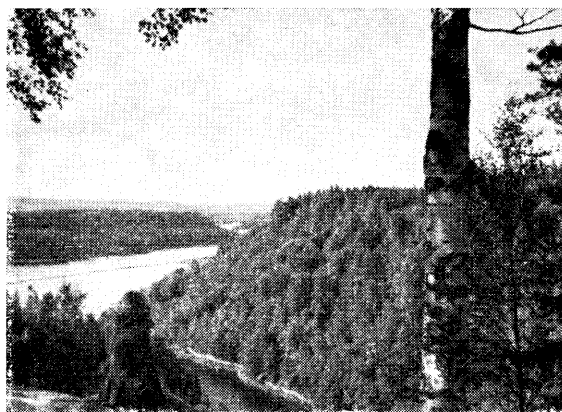
Ådalen är fortfarande lika fylld av skönhet som på Pelle Molins tid. En skönhet så stor att den nödvungna flyttningen härifrån för många blir en smärtylld operation. Nödtvungen är nämligen utflyttningen från denna sköna trakt om inget görs för att ge befolkningen utkomstmöjligheter.

Den del av Ådalen man kan läsa om i »Ådalens poesi» är huvudsakligen Ångermanälvens dalgång ovanför Sollefteå omkring Näsåker, ett typiskt jord- och skogsbruksdistrikt. Som vi vet nedläggs de mindre bärkraftiga jordbruken i landet på löpande band. Naturligtvis har även Molins Ådalen berörts av denna, den

nya tidens rationalisering. Många gårdar är övergivna; andra sköts ännu av tysta gamla, som vet att deras barn och barnbarn inte skall överta slitet på nipornas sluttande åkrar, inte lyssna till älvens dån om våren, kanske någon gång komma för att som turist vara med vid laxfisket i midsommartid.

Det Ådalen man mest hör talas om i vår tid, är det mer industrialiserade området från Sollefteå ned till Härnösand. I Kramfors kan man se en vägvisare med texten: *Härnösand 44—Sollefteå 44*.

Kramfors kallas Ådalens centrum på grund av den relativa koncentration av industrier som finns här. Även geografiskt gör, som vi ser, staden skäl för beteckningen. Stadens c:a 12.000 invånare har gott svängrum på en yta av två kvadrat-



Pelle Molins Ådalen. Nedan: En liten en på sommartorpet. I barnomens paradis skymtar ännu inga skuggor.



Många gårdar är övergivna, andra sköts ännu av tysta gamla, som vet att barn och barnbarn inte skall överta slitet på nipornas sluttande åkrar. Och en del av ödegårdarna blir sommarstugor...

mil. Några farhågor för att trängsel skall uppstå i framtiden behöver man inte hysa, då utflyttningen är stor och tyvärr nödvändig för många, så som förhållandena nu är. I stadens grannkommuner är befolkningsminskningen också bistra fakta. Då Kramforsområdet (uppsamlingsområdet för det kommunala gymnasiet) har c:a 32.000 invånare, är det ju inte här fråga om en ödebygd »som inte nödvändigtvis behöver vara befolkad».

Träindustrin, huvudnäringen här, ökar sin produktion med tekniska hjälpmedel och minskar anställda. Svenska Cellulosa Aktiebolaget, ägare till pappersmassafabriken i Kramfors, har förlagt sin huvudsakliga verksamhet till Sundsvalls ytterområden.

Avflyttningen beror också i hög grad på svårigheterna för kvinnor

Fredshandlingar i USA

Klipp ur en New York-tidning maj 1960

»Vi tycks närma oss ett stadium av sunt förnuft, så att om ett års tid fler människor kommer att vara mot än för civilförsvarsövningar.

I går kväll hade ungefär 700 personer samlats i stadshusparken; var och en av dem hade åtagit sig att gå i fängelse hellre än delta i civilförsvarsövningen. För sex år sen när denna årliga vårfest började var det 23 demonstranter. Det hela börjar bli lika modernt som jazzfesten i Newport och lika överstigande den lokala polisens förmåga.

Polisen hade inte skaffat mer än tre fordon så de kunde inte arresterar mer än inalles 27 personer, lämnan-

de resten att ropa och sjunga och häna till sista »Allt klart»-signalen gått. Massan var så kompakt att polisen inte kunde finna veteranerna bland fredsstörarna, sådana som Dorothy Day från katolska arbetare och A. J. Muste från försoningsförbundet.

*

När den första sirenen ljud och ingen rörde på sig stod polisen ett tag och tittade drömmande på de blommande parkträden.

Så steg en polischef upp på en bänk och började »Var goda åtlyd lagen». Ett glatt skratt följde; jag

att få arbete. Här finns överflöd av s. k. dold arbetslöshet. Husmödrar som vill och behöver arbeta för att hjälpa till med familjens försörjning, kvinnor alltför vitala och utåtriktade för att vara tillfreds med att endast sköta hushållet för sig själv och sin make, när barnen efter avslutad skolgång måste söka sin utkomst på annan ort. Ofta flyttar därför hela familjen »någonstans där mamma också har chansen till ett jobb».

Adalens kvinnor vill ha arbete, helst i Adalen. Vår tids folkvandring, från landsorten till de större städerna måste stävjas, i synnerhet som vårt samhälle, trots det relativa välståndet och den berömda standarden, inte hinner med i den våldsam uppdrivna omflyttningstakten, vilket ju bevisas av den katastrofala bostadsbristen i de större städerna och ungdomars anpassningssvårigheter.

Minna

har inte hört så många människor skratta i denna sorgsna stad sen La Guardias dagar.

»Är ni amerikanare eller inte?» fortsatte polischefen. De skrattade igen. »Amerikaner, gå hem» ropade någon. Polischefen gjorde en handrörelse över massan:

»Jag förklarar er alla arresterade för olydnad mot lagen.» Sen steg han ned från bänken och började gå runt och fråga: »Vill ni gå in i skyddsrummet eller vill ni gå i fängelse?» Svaret blev oföränderligt att de ville gå i fängelse och så började han och hans medhjälpare leda dem till bilarna.

Detta pågick i tio minuter och slutade när en polis med en kvinna på vardera sidan kom fram just som den sista bil vilken fanns till republikens räddning for i väg alldeles fylld. Då måste han släppa dem.

Nu hade demonstranternas osårbara majoritet hunnit ordna sig, sjungande »they shall not be moved». En känd författare, Norman Mailer, förklarade för en grupp att det är med politik som med »sex»: man måste göra allt eller intet.

*

När »Allt klart»-signalen ljud steg David McReynolds från socialistiska partiet upp på en bänk och påpekade det obestridliga faktum att »lagen är död». Det är omöjligt att föreställa sig ett mera sympatiskt sätt att döda en lag.

Sen återstod naturligtvis problemet med de symboliska offren. En del av folkmassan gick till brottmålsdomstolen för att se hur man skrev in deras representanter. De förklarade sig skyldiga, deras talesman sade att de handlade i enlighet med de högsta krav på medborgerlig olydnad.

Domstolens representant sade att enligt hans åsikt hade de brutit mot lagen fastän de kände till den och därigenom underminerade de vår demokrati. Då skrattade man igen och han sade att han skulle låta utrymma salen om man fortsatte. En av de arresterade sade att hon hade aldrig fått rösta om civilförsvaret och en annan sade att det finns en tradition enligt vilken man bryter mot lagen och bär följderna.

Domen blev fem dagars fängelse. Under de dagarna paraderade repre-

Forts. å sid. 20



1917 gick Adalens kvinnor i hungerdemonstrationer. I dag skulle de behöva gå kvinna ur huse för att kräva utkomstmöjligheter i hembygden.

Det är ett ovanligt yrke som utövas av fru Märta Wanhammar, Vansbro, och som för henne vida omkring i vårt land. Hon är nämligen en av de ytterst få i Sverige som efter många års intensiv träning blivit så skicklig i kycklingsorteringens svåra konst att hon framgångsrikt konkurrerar med de japanska konstnärerna i branschen. För våra dagars högt specialiserade hönserier är det en fråga av stor ekonomisk betydelse att få kycklingarna könssorterade fortast möjligt, helst bör det ske redan när de små livan blott är dagsgamla.

BILD:
LARS ÅRMAN
TEXT:
ROLAND KOESSLER

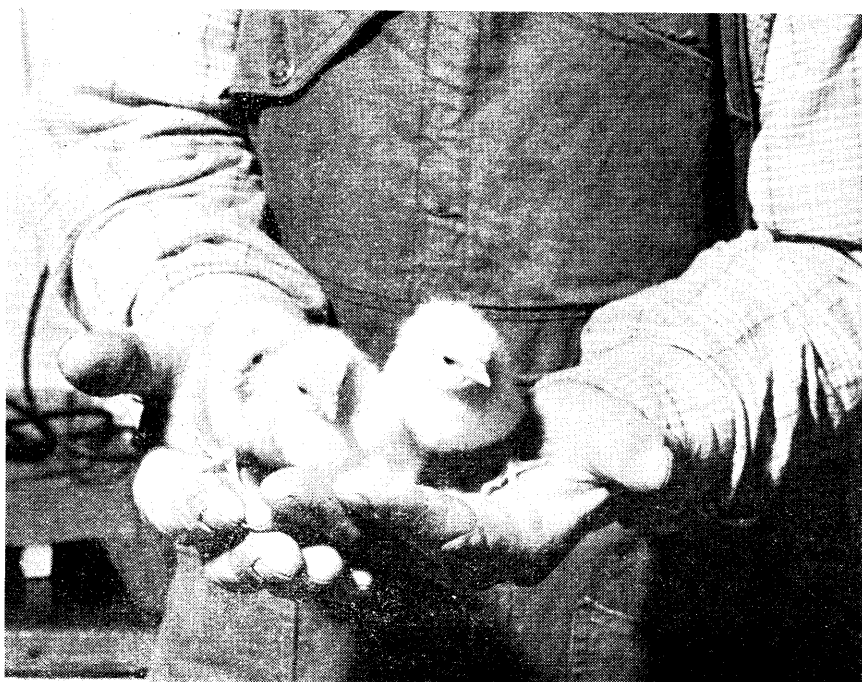
Att på sekunden kunna skilja en liten hönskyckling från en tupp-dito är en svårlärd men ekonomiskt mycket givande konst. Här får fru Wanhammar lön för jobbet och kycklingsfarmarens ägare vet att hon gjort skäl för den.



MITT YRKE

Avgöra om TUPP eller HÖNA?

En handfull nykläckta dunbollar. Tupp eller höna?



Det ser inte alls svårt ut, när Märta Wanhammar visar hur det görs: Så här klämmer jag försiktigt ut tarminnehållet med tumme och pekfinger, så här vänder jag kycklingen upp och ned och öppnar lätt den s. k. kloaken och sedan ser man ju på könskroppens färg och form om det är tupp eller höna. I lådan till vänster samlas de värdefulla blivande värphönorna, i högerlådan hamnar ungtupparna, som får gå skilda öden till mötes. Och om sanningen skall fram, så finns det ett tredje alternativ som ibland måste tillgripas: lådan för osäkra fall där framtiden får utvisa om det är tupp, höna eller möjligen en dubbelkönad s. k. hermafrodit.

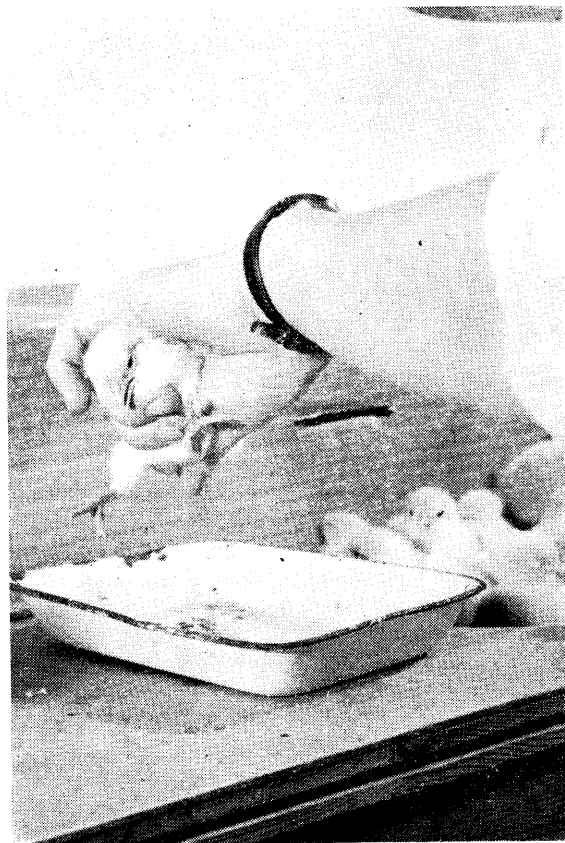
Det är urgamla japanska traditioner som ligger bakom den här sorteringskonsten och länge trodde man nog i västerlandet att enda sättet



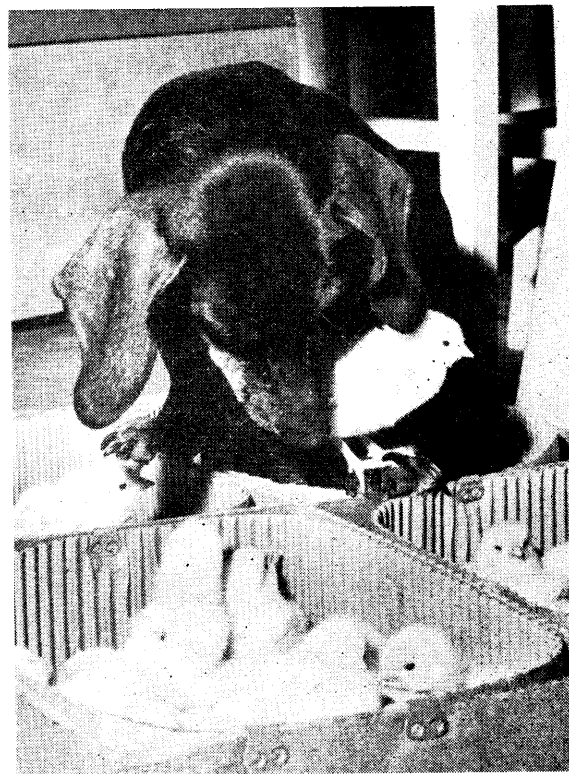
att få de nykläckta kullarna upp-sorterade var att anlita de special-tränade japanska experterna, vars skrå i det längsta sökte lägga en dimridå kring sina professionella hemligheter. Småningom hade monopolet dock brutits: Märta Wanhammar t. ex. blev upplärd av en dansk, som hade studerat konsten hos en amerikan, som i sin tur inhämtat lärdomarna hos en japan. Numera kan vem som helst få lära sig yrkets grunder, bl. a. just av Märta Wanhammar, som verkat som instruktör vid av fjäderfäavelsföreningarna anordnade kurser inte bara i Sverige utan också i Danmark, Finland och Norge.

Det är mest hönsriägare — resp. hönsrianställda — som blir elever och enligt fru Wanhammar är det knappt en på fyrtio som når upp till den grad av snabbhet och säkerhet som krävs för att man kan våga sig på att sortera åt andra hönsrier. Ett mjukt handlag, en god syn samt ett välutvecklat färg- och formsinne krävs förstås som utgångspunkt. Därutöver krävs trä-

Försiktigt kläms tarminnehållet ut med tumme och pekfinger, kycklingen vänds upp och ned, på könsknoppens färg och form ser man om det är tupp eller höna.



Efter den ansträngande sorteringen blir det en liten kaffepaus — här hos Elsa och Göran Johansson i Upplands Tuna — innan det bär i väg till nästa gård.



Hos John och Signe Eriksson i Olands kommun i Uppland träffar vi den väluppfostrade taxen Cerry, en 11-årig tik som inte så mycket som nafsar efter en kyckling.

ning, träning och åter träning. Och så är det alltså de ärligen »importerade» japanska yrkesmännen — som får sina certifikat först efter mångårig skolning i särskilda utbildningscentraler — som dominerar yrket.

— Inte förrän jag i fem år varje vecka sorterat våra egna kullar i vårt eget hönseri hemma i Vansbro, vågade jag mig på mitt första uppdrag ute på marknaden, berättar fru Wanhammar. Det var 1945 hos agronom Lindblad på Krägga gård



i Ekolsund. Där sorterar jag alltså varje onsdag under kläckningssäsongen januari — december upp kullarna på c:a 2.500 kycklingar.

När jag började där för 15 år sedan åkte jag tåg fram och tillbaka en gång i veckan. Men snart spred det sig att jag var i farten, fler intressenter anmälde sig och så var det bara att ta körkort och skaffa bil. Sedan lärde jag mig också hur man tar blodprov på höns — det gäller veterinärstyrelsens tyfuskontroll — och det yrket för mig under tiden september—december ända upp till Jämtland och Västernorrland.

Det är ett 20-tal hönserier i Uppland, Västmanland och Dalarna som anlitar fru Wanhammars sorterings-skicklighet och som hon under kläckningssäsongen besöker en gång i veckan. Hennes trängda veckoschema medger nätt och jämt en »mellanlandning» hemmavid över lördag—söndag, då det är så välordnat att det är kläckningsdags i de egna äggkläckningsmaskinerna. Givetvis förblir Vansbrokycklingarna inte osorterade...

På söndagskvällen tar så Märta Wanhammar sin bil ur garaget och startar veckans rundtur. Första anhalten görs hos Edo storchönseri i Upplands Väsby, där t. o. m. höns-spillningen utnyttjas rationellt och förvandlas till växtnäringstabletter. Inte mindre än 6.000 kycklingar utgör måndagskullen där och det innebär ett drygt dagsverke för fru Wanhammar, vars arbetstakt är c:a 600 kycklingar i timmen.

På tisdagarna är det inte mindre än ett halvdussin mindre ställen, spridda över hela Upplandslätten, där man otåligt väntar på att hennes i dessa bygder välkända grå Opel Kapitän skall dyka upp. Det är åtskilliga mil mellan dessa gårdar och de snirkliga småvägarna där ställer förare och vagn på många hårda prov, speciellt under vintermånaderna. Frågan är om inte norrlandsvägarna — som fru Wanhammar ju också känner väl till i vinterskick — ibland överträffas i fråga om besvärigheter som snödrivor och isgator av småvägarna i denna trakt. Något mässfall har det trots allt inte behövt bli.

På onsdagarna är det ytterligare några gårdar i Uppland som står i

Mamma, vad är det för något — en jude?

av Jenny Herrmann

Denna skildring har vi hämtat ur KDV:s tidskrift »Kvinnor i hela världen». Hon som skrivit den är en tyska som på 30-talet flydde från Hitlertyskland till Tjeckoslovakien. När tyskarna 1938 besatte Tjeckoslovakien var hon i Prag och där levde hon under hela kriget. I ett brev till redaktionen säger hon: »Med anledning av de upprörande antisemitiska övergreppen i Västtyskland känner jag mig föranlåten att berätta en episod ur mitt liv i emigrationen. Måtte den vara en påminnelse om vad fascismen är och en varning. Episoden tilldrog sig precis så som jag här berättar den, bara namnen har jag ändrat. Min make, som mördades av fascisterna, var jude av slavisk härkomst; min lille son föddes i emigrationen.»

I en lugn vrå på den rymliga terrassen, där röda pelargonior blommade i sina lådor, satt den lille fyra-årige Karl Stefan på en pall och bläddrade i bilderboken om Pelle Snusk. Bredvid satt jag och skrapade kålrötter.

Plötsligt slog Stefan ihop boken, såg eftertänksamt upp på mig och

tur, medan fredagen ägnas åt ett storsvep via Västmanland ända upp till Falun. Då får det gå undan på vägarna om dagsprogrammet inte skall spricka!

Över veckoslutet blir det så en »mellanlandning» hemmavid — då är det förstas kläckningsdags i det wanhammerska Vansbrohönseriet och sålunda mera sorteringsjobb för fru Märta — men redan på söndagskvällen tar hon bilen ur garaget och startar veckans rundtur.

Så fortsätter hårdkörningen vecka efter vecka — det blir inemot 5.000 avverkade vägmil om året och antalet kycklingar som vid det här laget snabbsorterats av Märta Wanhammar torde ligga nära tio miljoner! Vår honnör för en skicklig yrkeskvinna!

sa: »Mamma, vad är det för något, en jude?» Jag blev djupt förskräckt över frågan, en kall hand kramade till om hjärtat. Vad skulle jag svara min lille pojke, som frågande riktade sina stora blåa ögon mot mig och inte anade något ont.

Snart skulle han erfara hela den ohyggliga sanningen. På order av de tyska fascisterna gick vi tillsammans till den judiska församlingen. Pojken registrerades som jude. Han hette inte längre Karl Stefan utan Tobias Israel och måste bära Davidsstjärnan. Ransoneringskortet på kläder togs ifrån honom och av livsmedel tilldelades han endast litet margarin, grått bröd och socker.

Sedan Stefan bar judestjärnan på bröstet undvek alla barn honom, han lekte ensam på terrassen tills också det blev omöjligt, barn, hetsade av föräldrar och uppfostrare, kastade stenar efter honom och han blev skadad i huvudet. Nu tvingades Stefan att i årtal sitta inomhus. Ut på gatan gick vi bara när de fascistiska myndigheterna under straffhot tvingade oss till det. Det skedde ofta. Så måste den lille Stefan anmälas till koncentrationslägret Theresienstadt. När vi kom in i ämbetsbyggnaden frågade mig SS-mannen full av för-

akt och avsky och pekade på Stefan: »Är det kanske ert yngel?» Jag svarade ja och vi visades in i ett rum där vi måste ställa upp oss i en bestämd kö och ljudlöst och som på ett snöre mer glida än gå fram till en disk. Där gjordes förhandsanmälning av »Tobias Israel» till Theresienstadt.

Ute på gatan igen stod vi en stund tigande. Så bad Stefan viskande och med kritvitt ansikte: »Mamma, bär mej lite, det gör så ont i hjärtat.»

Nu darrade jag dag och natt i skräck för att Stefan skulle fräntas mej och bli bränd i en gasugn i Theresienstadt.

Pojken såg mager och eländig ut, hans mun var smal och han hade djupa skuggor under ögonen. Maten jag kunde ge honom räckte inte till och själv kände han vad som hotade. Dessa år av mörkaste fascistiska barbari lystes någon enstaka gång upp av goda vänners besök. De hjälpte inig att fostra och vårda Stefan. Det var förbjudet för honom att gå i en offentlig skola och att vara samman med andra barn. Men med hjälp av mina goda medkännande väninnor lärde han sig räkna, läsa och skriva; på fritiden läste jag dikter av Schiller, Goethe och Heine för honom; vi undervisade honom i naturvetenskap. I tankarna reste vi tillsammans med naturforskare ända till inre Asien och till det fjärran Antarktis.

Hela vårt hopp om befrielse från det fascistiska barbariet satte vi till de tappra sovjetsoldaterna. Vi lärde ryska för att kunna hälsa befrielsestrupperna vid deras intåg i Prag. Stefan gjorde goda framsteg i ryska och kunde redan utantill några dikter av Pusjkin. Böcker på slaviska språk saknade vi inte: trots faran hade jag bevarat en hel del, också tysk och rysk marxistisk litteratur.

Äntligen kom den 9 maj 1945. Under folkets jubel drog sovjetsoldaterna in och vi befriades från den fascistiska pesten. Också vi ilade våra befriare tillmötes med syrenbuketter i händerna. När en sovjetsoldat sökte kvarter hos oss läste Stefan upp några verser av Pusjkin. Förvånad och rörd över att höra sitt modersmål i främmande land och tala med människor som uppskattade hans lands kultur omfamnade han min lille Stefan och gav honom choklad och bröd.



Talare och konstnärer avtackas av mötesordföranden, fru Margot Mårdh (längst t. v.). Bredvid henne fru Hanna Berger, Sodgie Renner och fru Herta Fischer.

Sydafrika angår oss alla

Under detta motto hade Stockholms innerstadsavdelningar anordnat ett möte, vars behållning skulle gå till en speciell hjälpfond i Johannesburg, som SKV har kontakter med.

Programmet var ypperligt. Afrikanen Sodgie Renner höll ett kort tal, i vilket han krävde lika rättigheter för alla människor oavsett ras eller hudfärg. Han uppmanade alla att fortsätta bojkotten mot sydafrikanska varor och talade om att den redan har gjort verkan bland de vita i Sydafrika, som börjar bli rädda för de ekonomiska följderna.

Den kända konsertpianisten Herta Fischer spelade Schubert och Bela Bartók och Hanna Berger från Wien, en av Europas mest kända koreografer, dansade egna danser.

Hanna Berger, som vid krigsutbrottet var engagerad som solist-dansös vid operan i Warszawa, slöt sig så småningom till motståndsrörelsen. Hon häktades och fick sedan tillbringa en lång tid i olika fängelser, transporterades till Tyskland, varifrån hon senare lyckades fly och ta sig hem till fots till Österrike. Upplevelserna och intrycken har inspirerat henne till olika danser.

Så handlade första dansen om en polsk kvinna, som med de andra kvinnliga fångarna drevs genom ga-

torna i Berlin, och den andra skildrade en lägerfånge, som själv gräver sin grav. Båda danserna framfördes till musik av Chopin. Ackompanjator var Karin Ödeen.

Den tredje dansen skildrade ett kvinnoöde, likt så många andra, tvärs igenom två världskrig.

Den sista dansen Hanna Berger framförde kom till i tre olika fängelser, där hon vistades och var ägnat minnet av en tysk motståndsgroup som blev avrättad, nämligen Schultze, Boysen och Harnack.

Det var dödyst i salen när hon dansade de sista två danserna — utan musik — så fängslad var publiken.

Till sist antog mötet ett uttalande, där man vände sig med harm mot de avskyvärda våldshandlingar som i Sydafrikanska unionen begås mot den ursprungliga befolkningen och krävde att FN-deklarationen om de mänskliga rättigheterna får sin tillämpning också i Sydafrika.

M.

BOJKOTTEN FORTSÄTTER!

LO har beslutat att t. v. förlänga bojkotten mot sydafrikanska varor att omfatta månaderna juni, juli och augusti. Och husmödrarna följer parollen!

Vid avrustningskongressen i Stockholm den 8 maj talade bland många andra en ung folkskollärare från Värmland. Han betonade vikten av att barnen ges en sådan fostran att de som vuxna blir immuna mot all slags krigshets. Särskilt viktigt ansåg han det vara att bibringa barnen kunskaper om FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. »Vi kan inte vaccinera mot radioaktiv strålning, men vi kan ge barnen fredskunskap», slutade han.

Dessa tankar rönte säkerligen starkt gensvar hos alla på kongressen och inte minst bland dem som hade egna barn i skolan.

*

SKV-distrikten i västra Sverige och i Stockholm har i brev till Skolöverstyrelsen varit inne på just samma tankegång. Redan den 22 januari skrev Västra distriktet till överstyrelsen och hemställde om åtgärder för att bibringa barnen en bättre fostran till respekt för människovärdet. Det skedde mot bakgrunden av händelserna i Västtyskland och de tendenser till nynazism och rasförföljelser som kommit till uttryck också i vårt land.

Skolöverstyrelsen har besvarat de båda breven och säger sig dela uppfattningen om den väsentliga betydelsen av att ungdom fostras till humanitet, till respekt för människovärdet oavsett grupp- eller folktilhörighet och till respekt för lag och rätt. Skolöverstyrelsen översände



Skolan skall fostra till respekt för alla folks lika värde

Skolöverstyrelsen svarar på SKV-kvinnors frågor

också en skrivelse som den 8 februari hade sänts till alla skolstyrelser i landet för vidare befordran till skolledare och lärare.

I skrivelsen erinras om vissa avsnitt bl. a. ur allmänna anvisningar i undervisningsplanen för rikets folkskolor och ur kursplaner och metodiska anvisningar för realskolan. Ifråga om undervisning i historia sä-

ges bl. a.: »Insikten om att samförstånd och fred är ett huvudvillkor för mänsklighetens framtidskridande bör på allt sätt framhållas.»

På tal om geografiundervisningen heter det:

»Alla folks likaberättigande oavsett ras, språk och religion framhålls, och ohållbarheten och skadligheten av ensidigt generaliserande omdömen om främmande länder och folk påpekas. Betydelsen av mellanfolklig förståelse och värdet av fredlig samverkan understrykes.»

Man frestas råda de ansvariga för skolradioprogrammen att studera dessa satser ur anvisningarna särskilt noga. I somliga skolradioprogram förekommer nämligen undervisning som står helt stick i stäv med vad vi här citerat.

Skolöverstyrelsen framhåller att det är av största vikt »att skolans fostran till gemenskap och samarbete grundas på respekten för andras människovärde och att undervisningen om den egna nationella



I syfte att främja förståelsen mellan barn från olika länder organiseras också de internationella barnbyarna. De två bilderna här stammar från den femte internationella barnbyn som organiserades i Sverige och där bland deltagarna den lille indiern på övre bilden var en.

En bok som gett mig något att tänka på

En bok, som verkligen har skakat mig, är »Hakkorsets gissel». Den är skriven av en engelsman och handlar om nazisternas krigsförbrytelser under andra världskriget. De fakta, som publiceras i boken, har författaren till stor del fått reda på vid rättegången i Nürnberg efter kriget. En del foton, som boken illustreras med, har man hittat hos sådana, som tjänstgjort i koncentrationslägren.

Det som mest upprörde mig, när jag läste boken, var kapitlet som skildrade dessa koncentrationsläger. När det kom en ny transport fångar till ett sådant läger, togs alla små barn ifrån sina mödrar. De gamla, som inte kunde arbeta, skildes också från de andra. Sedan man sålunda sorterat ut alla arbetsdugliga, fördes resten till ett ställe och ga-

lvsformen bildar grunden för en fördjupad förståelse för att andra folk hyser motsvarande känslor och gör samma värderingar ifråga om sina förhållanden.»

Överstyrelsen poängterar mycket starkt att i tider då tendenser till förakt för olikstänkande framträder, eller då yttringar av rashat eller folkhat blossar upp, är det angeläget att varje lärare tillvaratar sitt ämnes möjligheter att både för stunden och på längre sikt motverka alla sådana tendenser.

Materialet från Skolöverstyrelsen innehåller många mycket värdefulla anvisningar och vi hoppas verkligen att de lärare som fått det i sin hand följer anvisningarna. Lärare och skolledare har ett stort ansvar i sin medverkan till barnens och ungdomens fostran till humanitet och respekt för människovärdet. Men också föräldrarna har här ett stort ansvar. Vi tror att ett gott samarbete lärare och föräldrar emellan i dessa frågor skulle kunna bli det vaccin som behövs för att unga människor ska kunna stå emot krigspropaganda och rashats.

Varför inte ta upp dessa frågor till diskussion på föräldraföreningarna?

B. J.

sades ihjäl eller dödades på något annat sätt.

Man behandlade fångarna i dessa läger, som om de stod under mänsklig nivå. När de anlände till lägret, klipptes först håret av dem. Sedan föstes de in i trånga och osunda baracker. Maten de fick var ett minimum av vad de borde haft.

Följden var att de blev undernärda. När fångarna blev sjuka i lägren, vilket inte var så konstigt att de blev, fanns det i de flesta fall ingen riktig läkare att tillgå. De fångar som opererades, dog för det mesta.

Lägren var omgivna av en livsfarlig tråd. Att röra vid den betydde döden. Trots det hemiska liv fångarna måste leva, var det inte många, som begick självmord. Man höll trots allt ut och hoppades, att kriget någon gång skulle ta slut. Och kriget tog verkligen slut en dag, men dessförinnan hade många människoliv gått förlorade och många människor fått men för livet.

Ett annat kapitel i boken behandlade judefrågan. Hitler ville ju att den tyska rasen inte skulle blandas upp med andra, »orena», raser. Främst riktades då hans hat mot judarna. Alla som läst »Anne Franks dagbok», som ju handlar om en judflicka, som med sin familj måste gå under jorden, vet detta. Detta, att vara jude, var tillräckligt för att bli satt i fängelse eller förd till ett läger.

När man läser en sån här bok är det svårt att tänka sig, att detta hemska har skett i vår tid. Det är ju bara femton år sedan. Jag själv och mina kamrater har nog inget minne av det, men våra föräldrar kommer ihåg det.

Man kan inte avfärda en sån här bok med: »Det där hände i det förflutna, så det behöver du inte bry dig om.» Ty det kan så väl hända igen. Och ett krig nu, med alla dessa atomvapen och robotar, skulle bli så grymt och omänskligt att det inte går att tänka sig.

Efter kriget erkände nazisterna att de dödat sju miljoner människor! Man kan alltså tänka sig, att hela Sveriges befolkning skulle bli utrotad. Ett krig i våra dagar skulle döda sju miljoner med några atombomber!

Det rashat, som beskrivs i boken, leder osökt in tankarna på negerproblemen. Nu, femton år efter andra världskriget, är det inte läng-

När man nu på nytt påminnes om nazismens illgärningar kom jag att tänka på Kerstins uppsats från förra året, skriver fru *Stina Barkman*, Stockholm. Hon skickar med uppsatsen, som hennes då 15-åriga Kerstin skrev till ämnet »En bok som gett mig något att tänka på», och undrar om vi vill publicera den. Det vill vi gärna. Här kommer den.

re judarna, som är föremål för den vita rasens undervärdering, utan de färgade.

Det måste vara något fel på de människor, som propagerar för att deras svarta kamrater inte ska få studera ihop med dem själva. Ty människovärdet ligger inte i hudfärgen. Det är absurt, att så många ungdomar tar intryck av vad de vuxna säger, när de predikar om den vita rasens överlägsenhet gentemot de svarta.

När man har läst boken kan man alltså sätta likhetstecken mellan vad som hände under det senaste världskriget och vad som lika väl kan hända oss. Men kom ihåg att dessa likhetstecken ännu inte är satta och att mänskligheten måste förhindra dem att bli det.

Kerstin Barkman, 15 år

Vårt stöd åt "Vi Kvinnor"!

Andelskampanjen för stöd åt tidningen är i full gång. Vi tackar varmt de avdelningar och enskilda som hittills köpt andelar — ett efterföljansvärt exempel! — och redovisar här namn och antal andelar:

Avesta SKV-avd.	5 st.
Falun-Korsnäs SKV-avd.	5 st.
Jönköpings SKV-avd.	1 st.
Köpings SKV-avd.	5 st.
Solna SKV-avd.	2 st.
Nacka-Boo SKV-avd.	5 st.
Fyrklövers SKV-avd., Sthlm	5 st.
Vetlanda SKV-avd.	2 st.
Nyliden-Slagnäs' SKV-avd. ..	2 st.
Skellefteå SKV-avd.	2 st.
Surahammars SKV-avd.	3 st.
Kiruna SKV-avd.	20 st.
Backsjöns SKV-avd.	2 st.
V. Lundbys SKV-avd. Gbg ..	5 st.
Ambjörbys SKV-avd.	10 st.
Koskullskulles SKV-avd.	200 st.
Partille SKV-avd.	2 st.
Dolly Gustavsson, Partille ..	1 st.
Olga Ståhl, Partille	1 st.
Anna Dahl, Partille	1 st.
Majornas SKV-avd. Gbg	5 st.
Älvsborgs SKV-avd.	5 st.
Centrala SKV-avd., Gbg	3 st.
292 st.	

Cirkus i byn

I dag ska jag berätta för er katten Lisas historia.

Lisa bodde i byn, alldeles bakom det gröna berget. Hon var som alla andra katter, hade en spräcklig päls och gick flitigt på rättjakt.

Då kom en dag en kringresande cirkus. Framför byn stannade vagnarna och i ett vips var ett stort tält rest på ängen. Här skulle cirkusfolket och deras djur uppträda. En cirkus ser man inte alla dagar minsann! Därför kom också folk i stora skaror för att se på när föreställningen skulle börja. Också katten Lisa hade hört talas om cirkusen. Hon blev väldigt nyfiken och beslöt att också gå dit. Och varför inte? Hade hon inte slitit med rättorna hela veckan? Nog hade hon förtjänat att ha lite roligt!

Alltså lät hon rättjakten vara och gick till cirkusen. När hon skulle gå in hejdades hon av en man som visade henne en röd papperslapp och ville ha pengar för den. Lisa blev väldigt ledsen för hon hade inga pengar. Hon som hade putsat sig och gjort sig så vacker, och nu var allt förgäves — utan pengar fick ingen komma in.

Men då fick hon en idé! Raskt smög hon sig till baksidan av tältet. Här klättrade hon upp för tältväggen och kom ut på taket. Här hittade hon en öppning som tydligen gjorts för att släppa in frisk luft. Hon smög sig försiktigt in och hade nu funnit den allra finaste plats. Djupt under henne satt människorna och såg förvånatansfullt mot scenen medan musiken spelade. Det var som på en marknad, tyckte Lisa, bara mycket högre.

Nu tystnade musiken och sex hästar travade in. De var alldeles svarta och hade vita plymer på huvudet. När de hade gått i ring några gånger ställde de sig på bakbenen och började dansa.

Det var väldigt vackert!

Sedan kom en säl. Den bugade sig artigt åt alla håll och drack ur en flaska. Lisa måste skratta. Hon tänkte på skräddare Tråd. Precis likadant gjorde han när han satt hos krogvärdin.

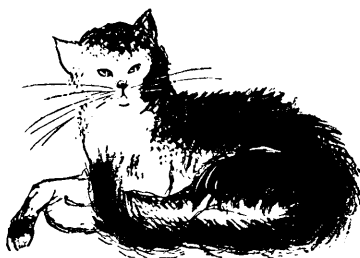
Nu kom en skara gäss in och snattade. De hade små hattar på sig och började stoltsera omkring i ring. Det tyckte katten Lisa var mycket långtråkigt. Gäss såg man nog av varenda dag i byn. Det behövde man inte gå på cirkus för.

När gässen var borta började musiken spela av alla krafter, trummorna dunkade dovt och in kom — en stor katt. Den hade en ljusgul päls med många svarta ränder i. En man i höga stövlor och försedd med en lång piska hade också kommit in. Publiken klappade i händerna.

»Varför är de så förtjusta», undrade Lisa, för hon hade ännu aldrig sett en tiger. Förvånad skakade hon på huvudet och undrade vad som nu skulle ske.

Mannen i stövlarna höll piskan framför sig och tigern hoppade över den, fram och tillbaka. Och återigen klappade människorna i händerna och var tydligt förtjusta.

»Det var då konstigt», tänkte Lisa... »aldrig trodde jag att folk var



En kraxande groda kunde få katten Lisa att resa borst i rädsla — men inte en tiger. Det var ju rena släkten!

så förtjusta över att se en katt hoppa!»

Då tog mannen med stövlarna fram ett stort tunnband, överklätt med papper, och höll det över huvudet. Så gav han tigern ett tecken att hoppa genom tunnbandet. Men tigern ville inte! Han morrade, visade tänderna och satt kvar på sin plats.

Katten Lisa såg allt. Hon visste precis vad mannen med stövlarna ville att tigern skulle göra.

»Den där stora katten är för tung och för dum till det!» tänkte hon... »han vågar inte hoppa så högt.»

Och medan stövelmannen slog allt ivrigare med piskan och tigern morrande drog sig tillbaka beslöt Lisa att rädda alla katters ära. Ett ögonblick krökte hon sig till språng, precis som om hon varit därhemma på rättjakt. Så sköt hon som en pil ner från sin plats och igenom tunnbandet så pappersremsorna flög.

Nu stod hon på marken och väntade på applåder. Men människorna var så överraskade att de glömde applåder. Mannen med stövlarna var den första som återvann fattningen. Han var röd i ansiktet och såg arg ut. Redan höjde han piskan för att slå den främmande katten. Men nu började människorna skratta högt och klappa i händerna och då fann han för gott att hålla god min i elakt spel och uppträdde som om katten Lisa hörde ihop med honom och hans tiger.

Det passade vår duktiga Lisa precis. Sedan dess måste hon uppträda varje kväll. Med en gång hade hon blivit en uppburen cirkusartist.

Trasten

I år är granen fälld
där trasten brukade sjunga
på översta grenen han satt
som i en himmelsk gunga.

Vart skall han ta vägen i år?
Det finns inga flera granar,
bara villor och höga hus
hur långt man spanar.

En dag föll hans jubelkaskad
ur luften ner igen.
Vi skyndade ut — där satt han
på takets radioantenn!

Gunhild Tegen

Hushållsarbetet kan förenklas

— men inte barnen

Om de förvärvsarbetande kvinnornas problem när det gäller att förena yrkesarbete med omsorgerna om hem och barn talade på Internationella kvinnomötet i Köpenhamn fru Britta Åkerman-Johansson. Vi återger här hennes tal i något förkortat skick.

Jag skulle vilja berätta för er om två unga makar som jag känner mycket väl och som för två dagar sedan fick sitt första barn.

De båda, mannen och hustrun, är 26 år, båda har just avslutat sina studier vid universitetet och börjat arbeta. De bor i närheten av Stockholm i en modern bostad på tre rum och kök.

Hittills har de bara haft sig själva att tänka på. Nu har de en liten flicka, som kommer att förändra hela deras liv. Hustrun tänker absolut inte uppge sitt yrke, som hon så länge förberett sig för. För ögonblicket har hon ett arbete som hon under de närmaste månaderna kan utföra hemma; senare tänker hon återuppta sitt reguljära arbete.

Hittills har arbetet i hushållet inte berett dem några större svårigheter. De äter i allmänhet sina måltider hemma, men matlagningen tar inte mycket tid: ofta griper de till konserver eller djupfrysta rätter. De har en bra spis, ett stort kylskåp, rymlig arbetsplats i köket, men inte ett enda elektriskt redskap i huset. Tvätten klarar de i den elektriska tvättmaskinen som står till hyresgästernas förfogande i husets källare. Där kan de gå ner med sina smutskläder en gång i veckan och efter kort tid komma upp med dem rena och torra.

Nu, när de har den lilla, kommer det att bli mycket mera att göra. De kan köpa särskilt närande barnmat på burk och småbarnstvätten kan de också klara i den utmärkta och tidsbesparande tvättmaskinen i källaren. Eftersom de inte har någon symmaskin kommer de att köpa färdiga barnkläder, men hustrun stic-

kar gärna och kommer på det sättet också att själv förfärdiga en del saker för barnet.

Det här är ett exempel på hur levnadsbetingelserna kan vara för en ung familj i mitt land. Tre punkter vill jag betona: Hushållsarbetet är inte särskilt komplicerat. Man och hustru övertar gemensamt ansvaret för hushåll och barn. Hustrun drömmer inte om att ge upp sin yrkeskarriär.

Under de närmaste åren kommer de att ha många svårigheter. Ett halvt eller ett helt år kommer kanske hustrun att stanna hemma och sköta den lilla. Men vem ska senare göra det? Kanske kommer föräldrarna att försöka få tag i ett hembiträde. Men det är svårt, det kostar

mycket pengar, och man vet inte om barnet blir riktigt skött. De kan lämna barnet i ett daghem. Det finns ett sådant men det är ganska lång väg dit. Det är svårt att få en plats där. Familjen kan eventuellt flytta till ett annat hus, ett kollektivhus, där lägenheterna visserligen är mindre, särskilt köket, men där det finns ett litet daghem inom fastigheten och en restaurang där familjen kan inta sina måltider. Men det finns inte många kollektivhus...

Ett nytt problem inställer sig om barnet blir sjukt. Fadern eller modern måste kanske stanna hemma. Och om de får flera barn kommer ytterligare problem att dyka upp.

Slutsatsen blir: det är möjligt att förenkla det vanliga hushållsarbetet. Det låter sig göras genom god planering, genom lämplig arbetsutrustning. Men ett barn är alltid komplicerat — och måste vara det. Det förekommer att den ena av föräldrarna, ofta modern, måste sluta sitt arbete utom hemmet för en längre tid om läget därhemma blir för svårt. Och varför inte? Det kommer inte att skada hennes karriär. Hon har ännu ett långt liv framför sig, även om hon använder flera år av det till att sköta sina barn. Faran för kvinnan är inte att hon offrar för mycket krafter och intresse på sina barn när de behöver det, utan att hon förlorar intresset för sig själv.

Som ni alla vet pågår en livlig

Britta Åkerman vid ett besök i en kinesisk metallfabrik sommaren 1959.



KÜHLUNGSBORN

MÅLET för sommarens BÄSTA och BILLIGASTE utlandssemester

Årets ÖSTERSJÖVECKA hålles den 4—10 juli — 7 underbara semesterdagar vid en av TDR:s förnämsta badorter vid Östersjön.

De vidsträckta sandstränderna står till förfogande för den som vill njuta av sol och hav.

Den som vill ha ut litet mera av sina semesterdagar kan bara välja och vraka bland det rikhaltiga program som bjuds. Här några exempel:

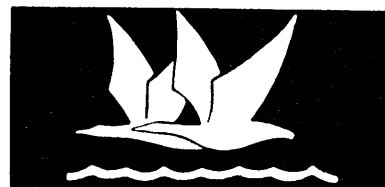
Stort FESTSPEL med över 2.000 medverkande. — Musik- och teatervecka. — Internationella idrottstävlingar. — Folkfester. — Filmpremiärer — utställningar.

Fria resor och inträde till tre av veckans stora arrangemang ingår i priset liksom fria resor till Rostock och på Rostocks stads bussar och spårvagnar.

Tre måltider varje dag på restaurang är inkluderad i resans pris i vilket även ingår valfri måltidsdryck.

Avfärden sker från Trelleborg lördagen den 2 juli. Exakt avresetid och färjelägenhet meddelas i god tid varje resenär.

Anmälningsavgiften är 35 kr och insändes samtidigt med anmälan. Om avbeställning sker före den 15 juni återbetalas 25 kr.



PRISKLASS I

185:—

HOTELL och PENSIONAT

Prisklass II

170:—

PRIVAT RUM

ANMÄLNINGSBLANKETT

Insändes med anmälningsavgiften — 35 kr — till Svenska Kvinnors Vänsterförbund, Norrtullsgatan 5, Stockholm Va. Postgiro 5 13 23.

Namn:

Titel:

Adress:

Jag önskar deltaga i åen pris-
klass jag förprickat i rutan.

PRISKLASS { I ☐
II ☐

diskussion om uppfostringsmetoder. Den moderna psykologin understryker starkt betydelsen av kontakten mellan föräldrar och barn. Svårigheterna att ordna för barnen kan därför inte lösas genom att man hela veckan lämnar dem i därtill inrättade institutioner. Internat för barn under skolåldern eller för småskolebarn är inte att rekommendera. Endast i de fall föräldrarna är fysiskt eller andligt olämpliga att själva ta hand om uppfostran är det en lösning. Föräldrar och barn bör leva tillsammans. För far och mor uppstår många svårigheter men de kommer också att ha stor glädje av sina barn.

Frågan om barnens uppfostran borde studeras såväl från praktisk som psykologisk synvinkel. De olika institutioner som finns borde undersökas.

En mycket viktig punkt är utbildningen av hembiträden, barnsköterskor, barnträdgårdslärarinnor. På andra arbetsområden kräver man ständigt flera människor med en för deras yrke passande utbildning. Varför kräver man inte en god utbildning för dem som ska ha hand om

det dyrbaraste vi äger — våra barn?

Också arbetets planering och organisering i barninstitutionerna är en intressant fråga. Det görs mycket på detta område och det kommer fram många nya idéer, som borde spridas till de olika länderna.

Men nu till problemet om bostaden och hushållsarbetet. I de flesta länder bygger man i större eller mindre omfattning nya, modernt inrättade bostäder. Det framställs också en rad nya redskap som skall underlätta arbetet i hushållet. Likaså har många serviceföretag för detta ändamål upprättats. Jag tycker att kvinnorna borde inte bara passivt godta de nya saker man ger dem, utan kräva en rationellare planering såväl ifråga om bostäderna och hjälpmedlen i hushållet som om de olika serviceinrättningarna.

Ta t. ex. frågan om familjens mat. Vi bör undersöka: vad äter en genomsnittsfamilj? Vilka möjligheter finns att inta måltiderna utom hemmet, t. ex. i skolor, kantiner, restauranger osv. Vilka färdiga maträtter kan man köpa? Vad är det som måste lagas till hemma? Hur är köket

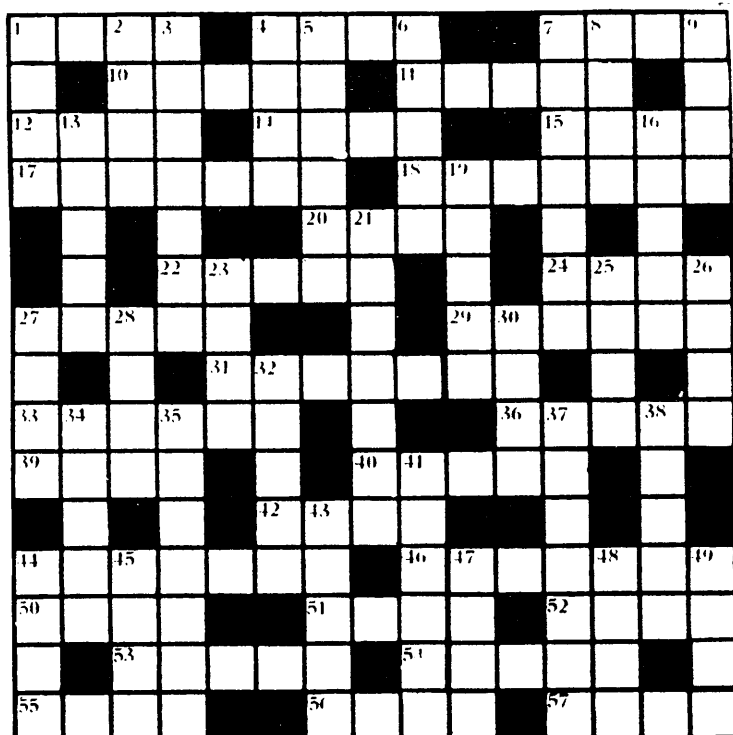
inrett med hänsyn till det arbete som måste utföras där? Ofta kommer de mest komplicerade hushållsredskap fram på marknaden, som skulle underlätta hushållsarbetet, men i lägenheten finns inte grundbetingelserna: ett ordentligt avlopp, en lämplig plats för livsmedlens förvaring osv.

Särskilt i de länder som just nu är i färd med att industrialisera bostadsproduktionen och inredningarna vore det angeläget att kvinnorna krävde en grundläggande plan där man tar i betraktande hushållsarbetet i dess enskildheter. I varje land borde det finnas en grupp kvinnor som undersöker denna fråga. I några länder har kvinnorna själva upprättat forskningsinstitut på det hushålls arbetets område. Det har lyckats dessa institut att verkligen bidra till en bättre planering.

Jag började med att berätta för er om en ung svensk familj. Jag vill sluta med en kort redogörelse för några unga familjer från andra länder. Jag minns en ung familj i Frankrike, som levde i ett hus, i en

Forts. å sid. 20

KORSORD NR 4



Vågräta ord:

1. Gammal rätt.
4. Här.
8. Möbel.
11. Krävde sin vedersakares huvud på ett fat.
12. Känd för envishet.
13. Också en envis en.
15. Textilmaterial.
16. Flicka.
18. Har fränksiljande uppgift.
19. Inte vidare pigg.
21. Fattigdom.
22. Sydfrukt.
24. Längdmått.
27. Efter fisken i vattenytan.
30. Tre likadana.
31. En akademisk sådan talar man om.
34. Häng på ett n och ni får ett flicknamn.
35. Är de moderna strumporna.
37. Består korsordet av.
38. Familjenamn.
39. Maj.
40. Epok.
42. Läkemedel.
45. Kan man både folk och oreda.
48. Befogad uppmaning när våren gjort sitt intåg.
51. Kassera.

52. Augustipojke.
54. Glatte.
55. På nytt.
56. Sådant från dygdens väg kan bli dyrt.
57. Träd.
58. Svår pina.
59. Har väl västen.

Lodräta ord:

1. Julmatsleverantör.
2. Ö i Östersjön.
3. I norrlandsskogen.
4. Fullträff.
5. Halsduk.
6. Preposition.
7. Inte egen.
8. Viras.
9. Är naren.
10. Europeisk huvudstad.
14. Donation.
17. Bibliskt mansnamn.
20. Känd läskedryck.
22. Inte vidare klyftig.
23. Väl fäst.
24. Från köket.
25. Vikt.
26. Trodde väl historieberättaren att han gjorde.
28. Generös.
29. Arabiskt gossnamn.
32. Hörnen.
33. Tysk telegrambyrå.
36. Präglar atmosfären i det länge tillbommade huset.
41. Sådan uppträder ostädad.
42. Tjattiga anmärkningar.
43. Från Koreakriget minns vi det här ordet i samband med bomber.
47. Sticks.
49. Förfölja.
50. Säkerhet i tunnan.

*

Lösningarna skall vara oss tillhanda senast den 1 augusti. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpriser. Märk kuvertet »Korsord nr 4».

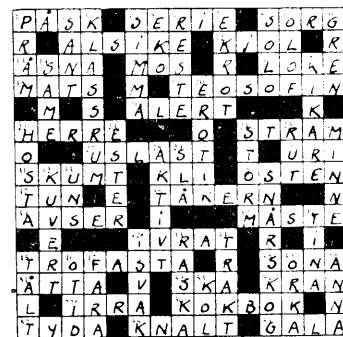
LÖSNING TILL KORSORD NR 1



Pristagare:

- 1:a pris: Greta Landin, Box 370, Koskullskulle.
- 2:a pris: Ester Wahlund, Gjutar-gatan 12, Stockholm.
- 3:e pris: Lilly Andersson, Box 38, Alafors.

LÖSNING TILL KORSORD NR 2



Pristagare:

- 1:a pris: Stud. Olle Olsson, Ad. Hedinsvägen 28 B, Kiruna C.
- 2:a pris: Anna-Lena Rytterlund, Brunnsgatan 1, Eskilstuna.
- 3:e pris: Gurli Johansson, Kulle-gatan 109, Koskullskulle.

Hårt arbete – timlönen 24 öre

En SKV-avdelning som tillskrev Sydafrikanska unionens beskickning i Stockholm och sade sin mening om apartheid-politiken fick brevet tillbaka med anmärkningen att det den svenska pressen skriver om förhållandena i Sydafrika inte överensstämmer med sanningen. I så fall måste hela världspressen vara felinformerad – och det är väl knappast troligt!

Vi har alla i minnet den svåra gruvelycka som nyligen inträffade i Coalbrook i Sydafrika, då enligt tillgängliga uppgifter 430 afrikaner och 6 vita omkom. I LO:s tidskrift »Fackföreningsrörelsen» nr 9, 1960, läser vi att i de sydafrikanska gruvorna beräknas omkring 200.000 färgade och 20.000 vita vara anställda – de senare huvudsakligen i arbete ovan jord och i administrationen. Enligt samma källa avlönas de färgade arbetarna med 3 shilling per skift plus mat och husrum medan en vit gruvarbetare genomsnittligt har 3 pund – dvs. 60 shilling – per skift.

Hur sörjer man så för de efterlevande till gruvkatastrofens offer? Vi citerar fortfarande »Fackföreningsrörelsen»:

»Änkan efter en vit arbetare erhåller omedelbart 75 pund för att täcka utgifterna i samband med försörjarens bortgång och 40 pund för läkarvård åt familjen. Ingen-ting av detta utgår till en färgad gruvarbetares efterlevande. Änkan efter en vit gruvarbetare erhåller en pension på 13 pund och 11 shilling per månad samt 6 pund och 15 shilling per månad för varje barn upp till 3 barn... Högsta ersättningen för en färgads änka med barn är 3 pund i månaden.»

Apropå löner anför Per Wästberg i sin bok »Förbudet om råde» följande:

»Beredskapstillståndet i Syd-Rhodesia föregicks i februari 1959 av en hastigt kuivad strejk bland Karibadammens arbetare som för-satte de vita i panik. Det återstår att se hur många månader, hur många år det går att hålla dem i schack – för 24 öre i timmen i en värme som sällan viker under 30 grader i skuggan.»

De sydafrikanska beskickningar-na i Stockholm och andra av världens huvudstäder kommer säkert också i fortsättningen att få motta många brev med kritiska anmärkningar och – vad som är minst lika väsentligt – husmördrarna kommer också i fortsättningen att bojkottera alla sydafrikanska varor.
E.

HUSHÅLLSARBETET ...

Forts fr. sid. 18

fullproppad och obekväm lägenhet. Där fanns två små barn, båda för-äldrarna arbetade utom hemmet. För barnen sörjde en storartad gam-mal kvinna, så rar, så vis och älskad av hela familjen. Den familjen hade funnit en god lösning av sitt pro-blem.

Jag minns en ung kinesisk familj, som bodde i ett litet hus på landet. Båda arbetade i jordbruket. Sina bå-da barn lämnade de i ett daghem i närheten av hemmet, där en äldre kvinna och några unga flickor hade hand om barnen. När föräldrarna kom hem från arbetet hämtade de barnen och alla gick tillsammans till platsens lilla kantin där de intog sin kvällsmåltid. Den familjen hade funnit sin bästa lösning.

Jag tänker på en ung familj i Ame-rika. De hade tre små barn mellan vilka ålderskillnaden inte var stor. De bodde i ett vackert hus. Modern var hemma och skötte familjen. »När de blir äldre skaffar jag mig ett arbete», sade hon. »När min yng-ste är tio år är jag trettiofyra och då ligger ännu trettio arbetsår fram-för mig.» Också den familjen hade funnit en god lösning.

Levnadsförhållandena i våra län-der är olika, alla människor är olika. Vi som i positiv riktning vill öva in-flytande på det som sker i våra län-der när det gäller kvinnans förhål-landen, vi måste i första hand ställa frågan: har kvinnorna känslan av att vara nyttiga, blir deras möjlighe-ter utnyttjade, har de chansen att ut-veckla sig inom det arbete de utför?

Vi kan bidra till att lösa många praktiska problem, det finns i alla fall inget enhetligt schema för kvin-norna när det gäller deras familjer och deras yrke utom hemmet.

FREDSHANDLINGAR ...

Forts fr. sid. 9

sentanter för olika organisationer utanför fängelset.»

Korrespondenten slutar med att säga att man plötsligt insett att om tillräckligt många människor bryr sig om det så kan man snabbt och behagligt göra slut på en del natio-nella dårsaker. »Det tycks», säger han, »att det var länge sen någon tänkte på det.»

Svenska Kvinnors Vänsterförbund (SKV)

uppstod år 1931 och har utvecklats ur föreningen Frisinnade kvinnor, som bildades 1914. Det bygger på samarbete mellan olika åsiktsrikt-ningar och har därvid alltid hävdat sin tro på kvinnornas särskilda upp-gift för fredens sak och sin överty-gelse att samhället måste omdanas till att motsvara även de kvinnliga medborgarnas behov.

SKV är sedan maj 1946 svensk sektion av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund (KDV), som omfattar över 200 miljoner kvinnor i 80 län-der. KDV och dess nationella orga-nisationer kämpar för att vinna och praktiskt förverkliga kvinnornas rättigheter: rätt att rösta och att väljas, rätt till arbete, till lika lön för lika arbete och till befordran; rätt till undervisning och yrkesut-bildning och till social trygghet för moder och barn.

KDV och dess nationella organisa-tioner kämpar för att tillförsäkra alla barn ett lyckligt liv i trygghet; undervisning och goda bostäder, häl-sovård, sund litteratur, goda fritids-sysselsättningar. KDV vill samla all världens kvinnor oberoende av hem-ort, ras och livsåskådning till försvar av freden.

Tidningen

V I K V I N N O R

Redaktör och ansvarig utgiv.:
VALBORG SVENSSON

I redaktionskommittén:
SIGNE FREDHOLM
BIRGIT JANSSON

*

Utkommer med nio nr per år
Prenumerationspris per år 5 kr
Lösnummer 75 öre

Postgiro: 513 23. - Norrtulls-gatan 5, ½ tr. Stockholm Va

SVENSKA KVINNORS
VÄNSTERFÖRBUND
Tel. 32 80 96

Tryckeri AB Plantryck, Sthlm, 1960